

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Bergen, 19.03.2015

Høringsuttalelse om Oddmundsdalen kraftverk i Vaksdal kommune, Hordaland.

Naturvernforbundet i Hordaland (NVH) er sterkt skeptisk til at Norsk Grønnkraft AS skal få konsesjon til å bygge ut Oddmundsdalelva og sideelva Skarvaelva i Vaksdal kommune med en effekt på 4,3 MW og beregnet middelproduksjon på 13,25 GWh.

Per dags dato ligger det 6 søknader om tillatelse til utbygging av småkraftverk i Vaksdal kommune alene, inkludert søknad til Oddmundsdalen kraftverk. Med tanke på at den økologiske belastningen i området vil bli stor, og dette vil kunne få fatale, negative konsekvenser for det biologiske mangfoldet, er Naturvernforbundet Hordaland (NVH) kritisk til at Norsk Grønnkraft AS skal få konsesjon til å bygge ut Oddmundsdalen kraftverk. Rapporten på biologisk mangfold som foreligger konsesjonssøknaden gir i tillegg etter vårt syn ikke et korrekt bilde av den biologiske tilstanden og naturverdiene i influensområdet, der i tillegg observasjon av den rødlistede arten Hubro er blitt registrert, men ikke vektlagt. De negative konsekvensene av den planlagte utbygningen vil etter vår mening overgå den potensielle samfunnsnyten til dette prosjektet, og konsesjonssøknaden må derfor avslås på bakgrunn av dette.

Dette begrunner vi på følgende;

Generelt

Norsk Grønnkraft har planlagt to inntak nedstrøms hhv. Oddmundsdalsvatnet og Skarvavatnet på kote 755 med kraftstasjon og rørgate på ca 2500 m. Det er planlagt å en minstevannføring som tilsvarer 5-persentilen fra de to inntakene. Det er foreslått en minstevannføring på 101 l/s fra Oddmundsdalsvatnet og 31 l/s fra Skarvaelva for sommeren (1/5 til 30/9) som tilsvarer 5-persentilen. Det er også planlagt å slippe minstevannsføring vinterstid (1/10-30/4) som tilsvarer 5 persentilene, 23 l/s fra Oddmundsdalsvatnet og 7 l/s fra Skarvaelva.

Biologisk mangfold

Rapporten om det biologiske mangfoldet ved Oddmundsdalen som er vedlagt konsesjonssøknaden, ble utarbeidet av Ecofact AS i 2009. Rapporten har hovedsakelig fokusert på vegetasjon, samt utredning av lokal karplanteflora og lav og mose. Det øvrige dyrelivet i området er så vidt nevnt, og datagrunnlaget for den akvatiske zoologien (f.eks. vanninsekter og bunndyr) i området er svært mangelfullt.

Fugl

Fuglearten Fossefall (*Cinclus cinclus*) er blitt observert i elven som renner fra Oddmundsdalsvatnet, og flere hekkeplasser er funnet langs Skarvavatnet. Det er ikke nevnt noen tiltak mot denne fuglearten, bortsett fra at det skal settes ut hekkedasser. Det nevnes ikke at Fossefallet alltid legger redene langs rennende vann og har vannlevende bunndyr som en viktig næringskilde. At Fossefall har hekkeplass her, burde blitt tatt stor hensyn til, også med tanke på at den i 1963 ble valgt som Norges nasjonalfugl. Utbygging av småkraftverk andre steder har tidligere vært en stor trussel for blant annet denne fuglearten og dens hekkeplass, og vil kunne være en stor trussel mot arten her også. Rapporten 3-2007 fra Norsk Ornitologisk Forening viser til at det er en sterk sammenheng mellom Fossefallens krav til hekkeplass og lokaliteter som er aktuelle å bygge ut til småkraftverk.

Det nevnes også at det er funnet to hekkehyller for fuglearten Hubro (*Bubo bubo*) (EN), innen 1 km fra inngrepsområdet. Det sies at lokalisering av disse hekkehyllene i forhold til hvor inngrepene er, vil ikke hubroen bli påvirket av planene, og dermed medregnes disse ikke i verdisetting. Dette vil være en sterk underdrivelse av effekten et slikt inngrep vil ha på Hubroen. Hubroen er svært følsom for forstyrrelse, og økt forstyrrelse kan føre til at de forlater egg og små unger. I følge en ny rapport (Rapport 8-2014) fra Norsk Ornitologisk Forening, viser de til at kollisjonsrisiko med kraftledninger og spesielt elektrokusjonsfare på strømmaster, sammen med økt menneskelig aktivitet og utbygging nær hubrolokaliteter som de viktigste trusselfaktorene for hubrobestanden i Norge. Sviktende næringstilgang er også en stor trussel, samt husdyrhold.

I punkt 2.2.8 står det at det skal søkes om en permanent vei opp til inntak i Oddmundsdalsvannet, slik at det skal være mulig for traktor- og snøscooterkjøring. Denne permanente veien kan føre til økt ferdsel da området blir lettere tilgjengelig, og dette kan føre til økt forstyrrelse for Hubroen.

Bunndyr

Det må også nevnes at *virvelløse* dyr ikke ble vektlagt i denne undersøkelsen. Som nevnt tidligere har arten Fossefall vannlevende bunndyr som en viktig næringskilde. Dette viser til at det finnes slike dyr og at denne artsgruppen burde blitt undersøkt nærmere. Ved å legge elvene i rør, tas det vekk en stor del av næringskilden til Fossefallet. Redusert vannføring i Oddmundsdalelva og Skarvaelva vil medføre at bunndyrfaunaen får mindre eller ingen arealer å leve på, og dersom elveleiet tørker helt ut, vil dette føre til at arter forsvinner. Det øvrige bunndyrslivet i området er imidlertid ikke undersøkt i den vedlagte rapporten fra Ecofact AS, og det er dermed svært mangelfull kunnskap. Da er det heller ikke mulig å vite om det er noen bunndyrarter som muligens er sjeldne regionalt eller nasjonalt, og effekter på disse er da vanskelig å vurdere. Det bør stilles høyere krav til vitenskapelighet og dokumentasjon i konsekvensutredninger og her vil vi gjerne henvise til avsnittet om kunnskapsgrunnlag i Naturmangfoldsloven § 8 første ledd som sier; "*Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.*"

Landskap

I punkt 2.2.8 blir det nevnt at det søkes om en permanent vei opp til inntak i Oddmundsdalelva. Hva denne veien skal lages av står det ikke noe om, utenom at i punkt 2.2.9 står det eventuelle overskuddsmasser skal brukes til å oppgradere veiene nevnt i punkt 2.2.8. I vedlegg 9, anbefales det at veien fjernes etter anleggsperioden, da dette vil føre til at konsekvensene av inngrepet reduseres. Her er det ikke spesifisert om dette gjelder veien som er søkt som en permanent vei. Type topplag på denne permanente veien er heller ikke spesifisert, der type topplag kan ha stor betydning for rekovalensen til veiområdet. Ved grusvei viser pågående forskning at dette laget må fjernes for en optimal rekovalens.

Utbygging av Oddmundsdalen kraftverk vil medføre tap av INON på 2,84 km² i sone 1 og 0,54 km² i sone 2. Virkningsomfanget vurderes til å være middels negativ (--). En ev. utbygging vil føre til reduksjon av INON i form av at arealet mister sin status da grensene flyttes, med det vil ikke være noe fysiske inngrep i områdene som bortfaller. Målet med INON er å bevare en inngrepsfri natur for fremtiden, kartleggingen av INON viser at presset på norsk natur har økt. Det er derfor viktig å bevare det som kan bevares, med tanke på det biologiske mangfoldet og en videre generasjon. Arealendringer er en av de største årsakene til tap av biologisk mangfold.

Samlet belastning

Det må stilles kritiske spørsmål om det å bruke vannkraft gjennom vassdragsutbygging, som blant annet medfører naturødeleggelser i lokalområdet, i det lange løp faktisk vil være energi som er ren og fornybar. Det å stadig la flere småkraftverk få utbyggingstillatelse, fører til at det blir stadig mindre og mindre urørt natur her til lands. Arealødeleggelser som følge av utbygginger er en av de største truslene mot det biologiske mangfoldet. Med tanke på den overfladiske utredningen som er blitt gjennomført spesielt med tanke på at Hubroen ikke er tatt med i verdisettingen, er konsekvensene av tiltaket muligens enda høyere.

Økt produksjon av elektrisk kraft i Norge har medført veldig lave kraftpriser. Lavere kraftpriser gjør det vanskeligere å få gjennomført nødvendige energieffektiviseringstiltak. Klimaeffekten av økt utbygging er også tvilsom, siden økt produksjon av kraft ikke automatisk erstatter fossil energi.

Konklusjon

I Plan- og bygningsloven §1-1 fjerde ledd står det: *”Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.”*

Naturvernforbundet Hordaland mener at konsekvensutredningen som er gjennomført i Oddmundsdalelva og Skarvaelva for Norsk Grønnkraft, er svært mangelfull og oppfyller ikke alle kravene som kreves i en konsekvensutredning, der utredningene blant annet skal synliggjøre konsekvensene av utbyggingsplanene. I konsekvensutredningen blir det blant annet ikke gitt noen som helst beskrivelse av bunndyrsamfunnet, dyreplankton og eventuelle amfibier i den berørte elven, og dermed blir ikke forekomsten av eventuelle rødlistede arter eller arter som omfattes av

DNs handlingsplan spesielt omhandlet. Med denne mangelen blir dermed tiltakets konsekvens for bunndyr, dyreplankton og amfibier ikke utredet, og er motstridende til føre-var-prinsippet i Naturmangfoldloven § 9 som sier; ”Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.”

Vi mener dermed at Norsk Grønnkraft ikke tar hensyn til føre-var-prinsippet i Naturmangfoldloven. Konsekvensutredningen mangler flere aspekter, og har ikke vurdert de ulike konsekvensene på de forskjellige områdene på en tilstrekkelig måte. Konsekvensutredningen baserer seg ikke nok på kunnskapsgrunnlaget, som i NML § 9 sier: ”Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.” Konsekvensutredningen tar heller ikke hensyn til viktigheten av prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning fra §10. Dette er svært viktig både per dags dato, men også for framtidige generasjoner og tenkning innenfor miljøhensyn og naturmangfold.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet Hordaland

Oddvar Skre
Leder Naturmangfaldsgruppa

Maria Fotland Løvik
Bahar Mozfar
Saksbehandlere